

מערכי הדרכה בנושא הסעות

פתיחת שנת הלימודים בהיבט של בטיחות בדרכים הסעות תלמידים

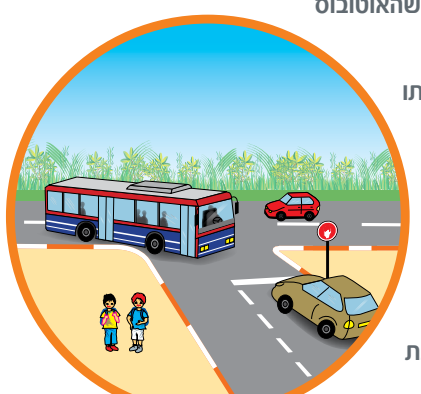
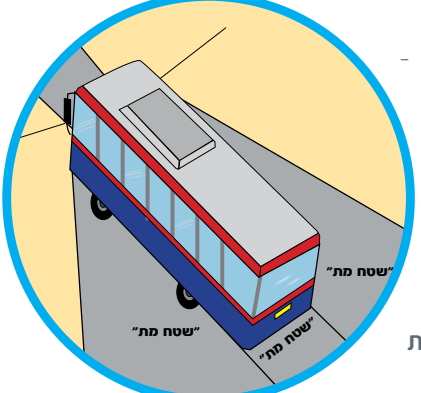
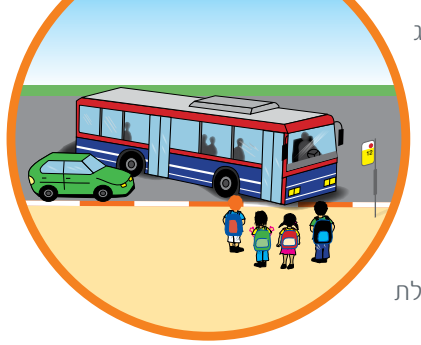
אל המחנכים והרכזים לזהירות ולבטיחות בדרכים בבתי הספר. שלום רב,

לקראת פתיחתה של שנת הלימודים תש"ע, שתבוא עלינו לטובה, אנחנו מכריזים אתכם לשנה אוהה ויצירתית, שנת התחדשות ובטיחות, ומציעים לכם להקדיש שעורים גם לנושא הבטיחות בדרכים, למען רווחתם וְבטיחותם של תלמידים. הסעות התלמידים הן אחת מהנושאים הבטיחותיים בחיי היומיום, ובהן מתקיימים הכרות ומפגש חברתי בדרך לכית הספר ובחזרה ממנו. ההסעה מהווה מרכיב חשוב בחיי הילדים המוסעים והאקלים החברתי השורר בה עשוי להשפיע על התלמידים באותה מידה כאלו נחוה בבית הספר עצמו. ההסעה מאפשרת מצבים של תקשורת בין אישית ויחסים בתוך קבוצה רב-גילית, שאינה זהה לזו שבה נפגשים התלמידים בכיתה. ע"פ נתוני מרכז המידע הלאומי של הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים בשנת הלימודים תשס"ט נהרגו 2 תלמידים, 2 תלמידים נפצעו קשה, 133 פצועים קל מתוך 137 שנפצעו באוטובוסים וכמיניבוסים.

בתקנה 83 בתקנות התעבורה המתייחסת לנושא הסעות תלמידים נכתב:

- (א) לא יבצע אדם הסעת תלמידים, אלא ברכב להסעת תלמידים.
- (ב) לא ינהג אדם ברכב להסעת תלמידים, אלא אם כן הותקנו בו, מלפניו ומאחוריו, שלט כמפורט בפרט 3 בחלק ג' שבתוספת השניה והנראה מחוץ בראש ברור ועליו המילה "ילדים", ולא ינהג אדם רכב הנושא עליו שלט כאמור, אלא אם כן הוא מבצע הסעות תלמידים.
- (כ) לא יסיע אדם ילדים בעמידה בהסעות תלמידים.
- (כז) הנוהג ברכב להסעת תלמידים יפעיל את פנסי האיתות המתוקנים בו על פי הדרישות שנקבעו לגבי רכב להסעת תלמידים, ככל עת שדלתות הרכב פתוחות.
- (ג) אדם המבצע הסעת תלמידים, לא ינהג עליו הילדים אל הרכב וירידתם ממנו אלא כמפורט להלן:
 - (1) באוטובוס זעיר וברכב מסחרי - מהדלת הקדמית הימנית או מהדלת הימנית השנייה מקדמת הרכב.
 - (2) ברכב שאינו מנוי בפסקה 1 - מהדלת הקדמית הימנית.
- (ד) אדם המבצע הסעת תלמידים לא יחל בנסיעה אלא לאחר שוויידיא כי כל הילדים השלימו את ירידתם מהרכב והתרחקו מנתיב נסיעתו.
- (ה) אדם המבצע הסעת תלמידים יסרוק את הרכב בתום ההסעה כדי לוודא שלא נותרו בו ילדים תקנות אלו מחייבות את כל הנהגים וחברות ההסעות, בית הספר חייב לבדוק שהתקנות מיושמות בהסעות התלמידים שלו. בנוסף על כך עליו להדריך את התלמידים להתנהגות בטיחותית בכל הקשור להסעות ובכלל זה כשמחכים להסעה בתחנות המיועדות לכך, בעת הכניסה לרכב ההסעה והיציאה ממנו ובעת הנסיעה.

כללים להתנהגות בטוחה בהסעות וקווי שירות

- 1 יש להמתין בקצה הרחוק מהכביש של המדרכה. חזית האוטובוס עלולה לחרוג מהכביש למדרכה ולפגוע בעומדים סמוך לכביש. רק לאחר שהאוטובוס יעצר מתקדמים לעברו.
- 2 אין להתקרב אל האוטובוס המגיע לתחנה, אלא לאחר שעצר מוחלטת.
- 3 יש להמתין להסעה בטור מסודר, ולעלות במקום המיועד לעלייה לאוטובוסים בלבד, ע"פ יעדי ההסעה.
- 4 יש להמתין עד שהנהג יפתח את הדלת ולהכנס לאוטובוס או לצאת ממנו בדלת הקדמית.
- 5 תן לילדים צעירים ממך לעלות לפניך.
- 6 כל תלמיד שבמושב שלו מותקנת חגורת בטיחות חייב ע"פ חוק לחגור אותה - החגורה מצילה חיים.
- 7 אין להוציא ראש או יד מבעד לחלון האוטובוס ואין להשליך פסולת.
- 8 אין להישען על הדלתות ואין לעמוד על מדרגות האוטובוס
- 9 יש להתנהג בנימוס, לדבר באדיבות אל הנהג ("שלום") וחיוך יתקבלו תמיד בכרכה) ואין לרעוש או להשליך חפצים או לכלוך בתוך האוטובוס.
- 10 יש לזכור כי בתוך האוטובוס ובסביבתו ישנם "שטחים מתיים" שהנהג אינו יכול לראות במקום מושבו.
- 11 אין לחצות לפני האוטובוס או מאחוריו. יש להתרחק ממנו לכיוון המדרכה ולהמתין עד שהאוטובוס עוזב את התחנה.
- 12 בקווי השירות יש להודיע לנהג מבעוד מועד על הכוונה לרדת. יש להמתין לעצירתו המוחלטת של האוטובוס ולרדת ממנו מבלי להתעכב באיזור הדלתות.
- 13 בקווי השירות במידה ואין מקום ישיבה, יש לאחוז היטב במוט התמך. אין להלך באוטובוס בזמן הנסיעה.
- 14 כאשר יורדים מהאוטובוס יש להקפיד ולהתרחק ממנו ככל האפשר. יש להתרחק משפת המדרכה ובמיוחד כאשר האוטובוס עומד לפנות ימנית או שמאלה.
- 15 שיחות קולניות בתוך האוטובוס פוגעות בריכוז של הנהג ועלולות ליצור היסח דעת בנהיגה.

כללים אלו לנסיעה בטוחה בהסעות ובקווי השירות נכונים בכל ימות השנה

שאלות מנחות לקראת דיון בקבוצה

- 1 מי חוגר/לא חוגר חגורה בנסיעה בהסעה? ולמה?
- 2 מה תפקיד החגורה? איך היא מסייעת? מה חשיבותה?
- 3 למה חשוב להיחגר גם בנסיעה קצרה מאוד בעיר?
- 4 מה יש לעשות במקרה שילדים בהסעה אינם נחגרים?

סיפור מקרה

א', תלמיד בן 14, נהרג כיום שישו כאשר ראשו נחבט בעמוד חשמל, בשעה שהוציא את פלג גופו העליון מבעד לחלון אוטובוס במהלך הנסיעה. באחת התחנות לאחר שירדו מספר תלמידים, פתח א' את החלון שבצד הימני של האוטובוס והוציא את פלג גופו העליון מחוץ לחלון כשהוא מנופף לחבריו לשלום. הנהג סגר את דלת האוטובוס והחל בנסיעה. א' שהיטי לאחור אל חבריו שעל המדרכה לא הבחין בסכנה המתקרבת מלפנים. על המדרכה במרחק של 20 סנטימטר משפת הכביש ניצב עמוד חשמל, כעבור שנייה נחבט ראשו של א' בעוצמה בעמוד החשמל והוא נהרג במקום. חבריו שישבו סביבו צרחו בבהלה, הנהג הבין שמהו קרה ועצר מייד ברחבת חניה סמוכה. צוות מגן דוד אדום שהוזעק למקום קבע את מותו של הילד. הנהג נעצר לחקירה ושוחרר ככל הנראה, על פי כל הסימנים לא הסתמנה כלפיו אשמה באסון, כי היה עליו להתרכז בצידו השמאלי של הרכב על מנת להשתלב בתנועה ביציאה מהתחנה. באוטובוס ההסעה היו שלטים המזהירים בפירוש מפני הוצאת ידיים וראש מהחלון. (מן העיתונות)

שאלות לדיון

- הקריא במליאה את סיפור המקרה ושאלו את התלמידים מה הם חושבים/מרגישים לאחר ששמעו את הדברים.
- 1 בעקבות הכתבה נשאלת השאלה: מה יכול היה לעשות כל אחד מהנוכחים בארוע על מנת למנוע את האסון (הילד שנפגע, חבריו שמוחוץ לרכב, חבריו שבתוך הרכב, הנהג)?
 - 2 בקשו מהתלמידים למנות גורמים היכולים לסייע לשיפור הבטיחות בהסעות (נהגים, הורים, מחנכים, תלמידים, וועדת הסעות, נאמני הסעות), וכיצד היה יכול כל אחד מהם להשפיע על מניעת התאונה.
 - 3 האם בבית ספרכם פועלים וועדות הסעות או "נאמני הסעות"? האם כן - מה תפקידם, וכיצד ניתן להפוך אותם למשמעותיים ולמשפיעים על התלמידים?
 - 4 הציגו רשימה של מסלול, חובות וזכויות, "עשר דיברות" לנוסעים בהסעות ולתפיסוד "נאמני הסעות"

יש לנתב את הדיון למימד של האחריות האישית של הפרט ולתפקיד המכריע שיש לחברים וליכולת ההשפעה שלהם.

ניתן לסיים את ההדרכה בהקרנת הסרט של ד"ר איקס בנושא הסעות תלמידים.

ניתן לצפייה באתר האינטרנט של הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים www.rsa.gov.il

